

**LAUSUNTO AIKUISTEN MAAHANMUUTTAJIEN
PERUSOPETUS–TYÖRYHMÄMUISTIOSTA 2014:23**

Ilta- ja aikuisopettajien yhdistys (IOY) on aikuislukioissa opettavien opettajien oma pedagoginen yhdistys. Koska aikuislukiot ovat merkittäviä aikuisten maahanmuuttajien perusopetuksen järjestäjiä ja työryhmän työ koskee aikuislukioiden opettajia, IOY haluaa lausua Aikuisten maahanmuuttajien perusopetusta pohtineen ryhmän työryhmämuistiosta.

Hyvin valmisteltuja kehittämissuhteita

IOY:n mielestä työryhmämuistiossa välittyy vaikutelma siitä, että siinä esitetyt ehdotukset on valmisteltu huolellisesti. Muistion nykytilaa avaavassa osuudessa otetaan huomioon erilaisista taustoista Suomeen tulevat maahanmuuttajat. IOY:n mielestä muistiossa tulee niin ikään selvästi esiin, että koulutus on keskeinen osa kotoutumista. Se ehkäisee ratkaisevasti myös maahanmuuttajien syrjäytymistä ja mahdollistaa tasa-arvoisen sijoittumisen suomalaiseen yhteiskuntaan. Lisäksi muistiossa todetaan, että koulutuksella on suuri merkitys ihmisen terveyteen ja hyvinvointiin.

IOY pitää tärkeänä, että muistion tausta-aineistossa korostetaan myös aikuisten perusopetuksen keskeistä yleissivistyksellistä tehtävää. Aikuisopiskelijoiden määrä perusopetuksessa on maahanmuuton vuoksi asteittain lisääntynyt, kuten muistion nykytilaa esittelevässä johdanto-osassa todetaan. Perusopetuksen oppimäärän suorittaminen on sen mukaan usein jatko-opintoihin pääsyn edellytys.

Koska aikuisten perusopetuksen edellisen tuntijaon laatimisesta on kulunut jo 20 vuotta, IOY pitää muistion merkitystä suurena. Siinä on tarkistettu vallitsevia käsityksiä, päivitetty koulutuksen muutoksen tarpeita ja esitetty konkreettisia parannusehdotuksia, jotka ovat keskeisiä, kun aikuisten maahanmuuttajien opetusta kehitetään edelleen. IOY toivoo, että myös tuntijako uudistettaisiin mahdollisimman pian vastaamaan aikuisten perusopetuksen nykyisen kohde-ryhmän erityispiirteitä ja -tarpeita.

IOY:n mielestä on keskeistä, että työryhmän muistiossa halutaan kiinnittää huomiota opiskelijoiden heterogeenisyyteen. IOY:n mukaan on niin ikään tärkeää, että raportissa kiinnitetään

huomiota niihin kantasuomalaisiin, joilla ei ole ollut oppivelvollisuusikäisinä mahdollisuuksia tai kypsyttä hankkia perusopetuksen päättötodistusta.

Maahanmuuttajien perusopetuksen kehittämistarpeet

IOY on tyytyväinen, että muistiossa tuodaan realistisesti esiin niitä vaikeuksia, joita koulukäynti vieraassa kulttuurissa tuo eteen. Itsenäisten tavoitteiden asettaminen ja oman toiminnan arviointi sekä aikuisopiskelussa itsestäänselvyytenä pidetty itseohjautuvuus voivat olla maahanmuuttajataustaiselle opiskelijalle epärealistisesti asetettuja lähtöoletuksia.

On totta, kuten muistiossakin todetaan, että aikuisilta saattaa puuttua valintapisteitä kerryttävä arvosana, koska aikuisten opinto-ohjelma on nuoria suppeampi. Aikuisten perusopetuksessa puuttuvat taito- ja taideaineet, jotka ovat kuitenkin tärkeitä pyrittäessä jatko-opintoihin. IOY:n mielestä on tärkeää, että perusopetus yleissivistävänä koulutuksena saisi nykyistä suuremman painoarvon ja näin ollen myös päättötodistuksen merkitys myös aikuisten jatko-opintojen kannalta tunnustettaisiin. IOY:n mielestä tämä asettaa erityisen tärkeän tehtävän myös aikuisten opinto-ohjaukselle. Vastaanottavan oppilaitoksen täytyy olla nykyistä tarkemmin selvillä opiskelijan oppimispolusta ja kokonaistilanteesta.

IOY toivoo opintojen rahoitukseen muutosta. IOYn mielestä opintotukilain 5 pykälä on vanhentunut. IOY pitää vanhentuneena nykyistä käytäntöä, jonka mukaan kansanopistojen peruskoululinjan opiskelijat ovat opintotuen piirissä, mutta aikuislukion perusopetuksessa opiskelevat eivät. Myös aikuislukiossa päätoimisesti peruskoulua suorittavan tulisi olla oikeutettu opintotukeen.

Työryhmän esityksistä

IOY:n mielestä aikuisten perusopetuksen rakenteita kannattaa uudistaa. Rakenteiden tulisi olla joustavat ja tarjota riittävästi vaihtoehtoja opiskelijoiden eriävät koulutustaustat, oppimistarpeet ja valmiudet huomioon ottaen. Tämän vuoksi IOY pitää työryhmän esitystä henkilökohtaisista opetussuunnitelmista keskeisenä. Kuten työryhmän muistiossa todetaan, tämän edellyttää riittäviä resursseja opiskelijan ohjaukseen oppilaitoksen sisällä.

Aikuisten perusopetuksen kohderyhmän heterogeenisuuden vuoksi on hyvä, että opinnot rakentuvat moduuleista ja mahdollistavat erilaisia oppimispolkuja. Mahdollisuus opiskella joko päätoimisesti, sivutoimisesti tai aineopiskelijana ottaa huomioon opiskelijoiden erilaiset koulutustarpeet ja elämäntilanteet. IOY:n mielestä täytyisi kuitenkin vielä pohtia, ovatko päätoimisen opiskelun vaatimukset ylimitoitettuja ja käytännössä mahdottomia toteuttaa aikuislukioissa.

Päätoimisten opintojen kurssimäärä, 32 kurssia vuodessa, kuulostaa suurelta. IOY:n mielestä päätoimisuuteen pitäisi riittää aikuisluoissa tarjottu tuntimäärä.

Joustavuuden ohella rakenteiden tulisi olla mahdollisimman selkeät ja helppotulkintaiset, jotta voidaan taata opintojen järjestämisen toteutuminen mahdollisimman tasavertaisesti kaikkien kohdalla. Kun uusi rakenne-ehdotus sisältää useita erilaisiin tarpeisiin räätälöityjä opintopolkuja, mahdollisuuden opiskella päätoimisena, sivutoimisena tai aineopiskelijana sekä erilaisia vaihtoehtoja opiskelun taloudelliseen tukeen, alkukartoituksen ja opintoihin ohjauksen merkitys korostuu. Kuten työryhmän muistio osoittaa, tarvitaan tiivistä yhteistyötä oppilaitosten, TE-toimistojen ja muiden opiskelijan koulutukseen ja toimeentuloon liittyvien tahojen kesken, jotta opiskelija saataisiin heti ohjattua nopeasti ja tehokkaasti opiskelemaan itseään eniten hyödyttävälle polulle, eikä aikaa kuluisi liiaksi polkujen välillä harhailuun.

IOY pitää kannatettavana ajatuksena, että rahoitusta muutettaisiin niin, että opintojen rahoitus siirtyisi kokonaan työ- ja elinkeinohallinnolta opetus- ja kulttuuriministeriön päälle. Yhden rahoittajan malli yksinkertaistaisi rahoitusjärjestelmää. Opintotukilain mahdollisia muutoksia IOY pitää erityisen tärkeinä. IOY:n mielestä myös aikuislukiossa opiskelevien tulisi saada mahdollisuus opintotukeen. Opintotuki ei kuitenkaan saisi tehdä opiskelua kenellekään taloudellisesti mahdottomaksi pienentämällä perheen mahdollisesti saamia tukia tai etuuksia merkittävässä määrin. Opiskelijoille on tarjottava riittävästi tukea taloutensa suunnitteluun sekä työelämäohjausta, jotta he sijoittuisivat mahdollisimman hyvin työelämään ja saisivat siten maksettua opintolainansa.

IOY pitää merkittävänä työryhmän ehdotusta siitä, että aikuisten perusopetuksen päättötodistuksella ammatilliseen koulutukseen hakeutuvat eivät saa joutua taito- ja taideaineiden puuttessa eriarvoiseen asemaan. IOY:n mielestä kaikki taloudelliset ja koulutukselliset toimenpiteet, jotka parantaisivat opiskelijoiden opintososiaalista asemaa ovat tervetulleita. Nykyistä paremmat edut sitouttaisivat opiskelijoita ja parantaisivat heidän asemaansa sekä koulutuksessa että lopulta työhön hakeutumisessa.

5.12.2014

RIIKKAMARJA AUTIO
IOY:n puheenjohtaja

PAULIINA RAITTILA
IOY:n varapuheenjohtaja